

V

N

K

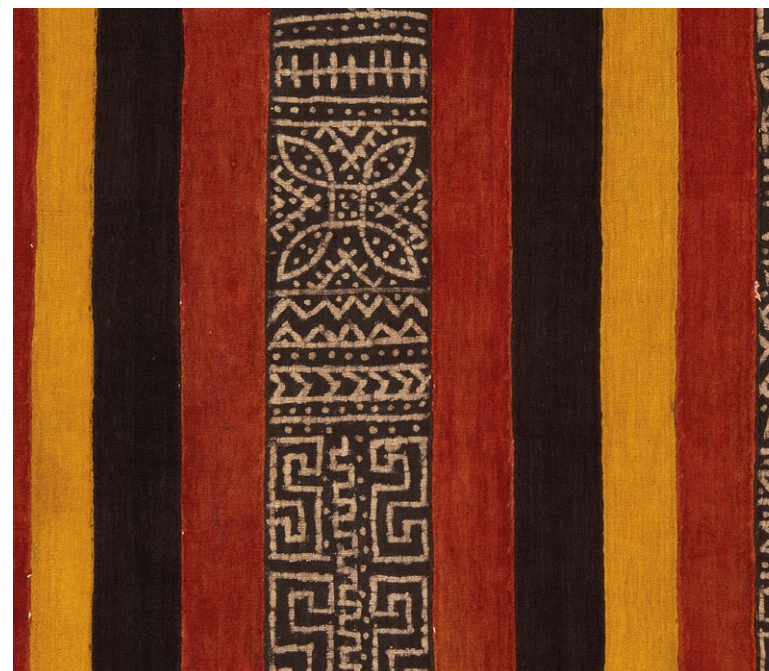
Longlist
Karel van
Manderprijs

Beeldende kunst en
kunstnijverheid
1850-heden

Samengesteld door
Eva de Bruijne

2020

Inhoud

VERANTWOORDING	3
TIJDVAKKEN	5
1850-1890	5
1890-1914	7
1914-1940	9
1940-1980	11
1980-heden	14
ALGEMEEN	18
Overzichtswerken algemeen	18
Overzichtswerken kunstenaars	22
AUTEURS	25

Verantwoording

Eva de Bruijne

Voor u ligt de longlist ‘Beeldende kunst en kunstnijverheid 1850-heden’ voor de Karel van Manderprijs. Dit jaar steekt de bibliografie anders in elkaar dan de voorgaande edities. Waar de bibliografieën van mijn voorgangers zeer uitgebreid waren inclusief tijdschriftbijdragen, bundels, recensies etc., heeft de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici besloten vanaf heden enkel boekpublicaties en proefschriften op te nemen, die zijn verschenen in de afgelopen vijf jaar. Deze longlist beoogt aldus een zo compleet mogelijk overzicht te bieden van de tussen 2015 en 2019 verschenen kunsthistorische boekpublicaties en promoties met betrekking op beeldende kunst en kunstnijverheid uit de periode 1850-heden.

De publicaties in de longlist zijn verzameld aan de hand van een aantal criteria. Om te beginnen beperkt de longlist zich tot publicaties met een kunsthistorisch onderwerp van een wetenschappelijk, of semiwetenschappelijk, karakter. Het gebruik van een notenapparaat en bronvermelding evenals de achtergrond van de auteur zijn leidend geweest bij de bepaling of een publicatie wetenschappelijk is. Helaas maakte de situatie rondom het coronavirus fysieke raadpleging van publicaties in bibliotheken onmogelijk. Wanneer mogelijk zijn digitale inkijkexemplaren en recensies geraadpleegd.

Ten tweede dienen de publicaties betrekking te hebben op het tijdvak 1850-heden. Publicaties over een specifieke kunstenaar of een specifiek kunstwerk zijn opgenomen wanneer de kunstenaar geboren of gestorven is in de periode 1850-heden.

Tot slot dienen de publicaties te zijn geschreven door Nederlandse of aan een Nederlands instituut verbonden auteurs. De overgrote meerderheid hiervan is kunsthistoricus, dat wil zeggen zij met een afgeronde bachelor of master kunstgeschiedenis, zij die zijn gepromoveerd in de kunstgeschiedenis, en allen die werkzaam zijn in het universitair kunsthistorisch onderwijs. Ook in een museum werkzame conservatoren en restauratoren zijn opgenomen. Het is echter geen harde eis dat de auteur kunsthistoricus is. Er wordt tegenwoordig zoveel interdisciplinair onderzoek uitgevoerd, dat ook wetenschappers en experts uit andere vakgebieden een mooie kunsthistorische publicatie kunnen schrijven, al dan niet in samenwerking met een kunsthistoricus. Achterin de longlist is een auteurslijst opgenomen.

Omdat de lijst dit jaar enkel publicaties opneemt die in aanmerking komen voor de Karel van Manderprijs heeft de VNK een extra criterium opgesteld van een maximum van twee auteurs per publicatie (enkele uitzonderingen daargelaten). Tentoonstellingscatalogi en boekpublicaties met daarin gebundelde essays en entries door meerdere auteurs zijn dan ook niet opgenomen.

Aanpak

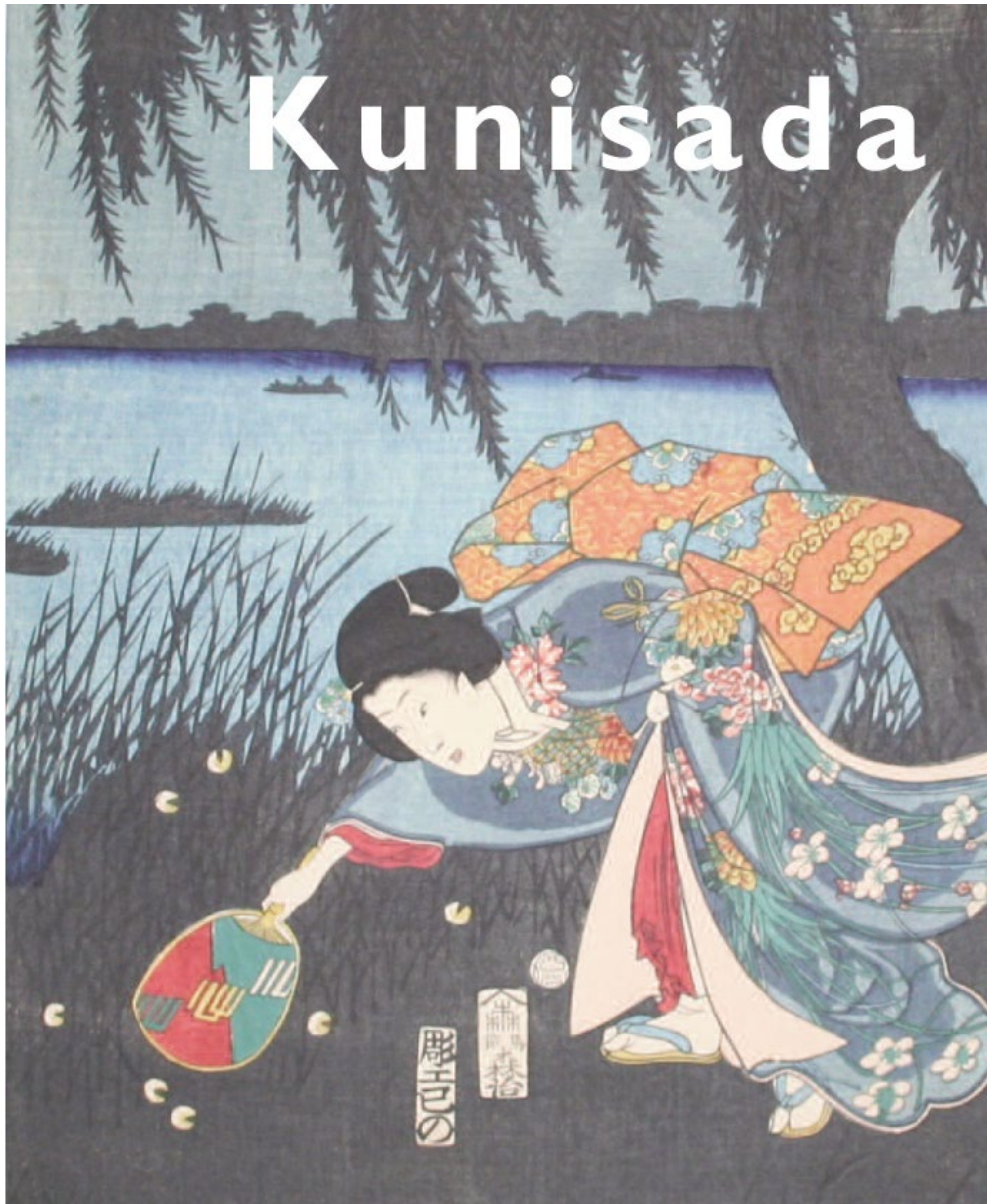
Vanwege de nieuwe vorm van deze longlist ben ik niet van de auteurslijst uit de vorige bibliografie over de periode 1850-heden uitgegaan, geschreven door Helewise Berger in 2015, aangezien hier ook veel auteurs tussen staan met enkel artikelen op hun naam. Ik ben mijn zoektocht gestart bij uitgeverijen met een specialisatie in (kunst)geschiedenis waaronder: WBOOKS, Brill, o10 Uitgevers, Amsterdam University Press, Leiden University Press, Thoth, Waanders, Walberg Pers, Lecturis, VanTilt. Vervolgens heb ik via NARCIS (National Academic Research and Collaborations Information System) en de digitale archieven van universiteiten relevante proefschriften opgespoord. Ook heb ik van elke kunsthistorische opleiding aan Nederlandse universiteiten een lijst

opgesteld van docenten en hoogleraren en diens voor deze longlist relevante publicaties. Verder heb ik de bibliotheekcatalogus van het RKD en het Rijksmuseum doorgespit en via jaarverslagen van musea heb ik relevante tentoonstellingspublicaties geselecteerd. In sommige gevallen (onder andere het Rijksmuseum) worden in jaarverslagen ook externe publicaties van medewerkers genoemd. Indien het een tentoonstellingscatalogus, een proefschrift of een handelseditie van een proefschrift betreft, staat dit vermeld. Wanneer een publicatie (voor zover bekend) in meerdere talen is verschenen, is enkel de Nederlandstalige versie opgenomen en is vermeld in welke talen de publicatie nog meer is verschenen.

De categorisering van de ruim 200 titels die deze zoektocht heeft opgeleverd, is dit jaar ook anders aangepakt. Omdat de longlist aanzienlijk kleiner is in omvang dan de voorgaande edities, is de categorisering minder uitgebreid. Er is gekozen voor categorisering in tijdvakken. Als eerste tijdvak is 1850-1890 gekozen, vervolgens het fin de siècle van 1890-1914 waarop de tijdvakken 1914-1940, 1940-1980 en 1980-heden volgen. De afbakening van de tijdvakken is gebaseerd op de publicaties, op zo'n manier dat de overlap in aangrenzende tijdvakken zo minimaal mogelijk gehouden is. Het is echter onhaalbaar om elke publicatie precies binnen één tijdvak te plaatsen. In het geval van publicaties die twee tijdvakken raken is geprobeerd te achterhalen op welke tijdsperiode de focus in de publicatie wordt gelegd waarna deze is ingedeeld in de categorie die daar het beste bij aansluit. Wanneer dit niet te achterhalen was, is de publicatie geplaatst in het tijdvak met de meeste overlap. Publicaties die meer dan twee tijdvakken bestrijken omdat zij bijvoorbeeld als monografie het volledige leven van een kunstenaar beschrijven of omdat zij als overzichtswerk van één of meerdere eeuwen dienen, zijn geplaatst binnen de laatste categorie *Algemeen*.

Ondanks mijn streven een zo compleet en representatief mogelijk overzicht samen te stellen, zullen er ongetwijfeld publicaties

ontbreken. Ik hoop dat deze longlist, ook in haar aanzienlijk afgenomen omvang ten opzichte van de voorgaande, voor velen bruikbaar zal zijn.

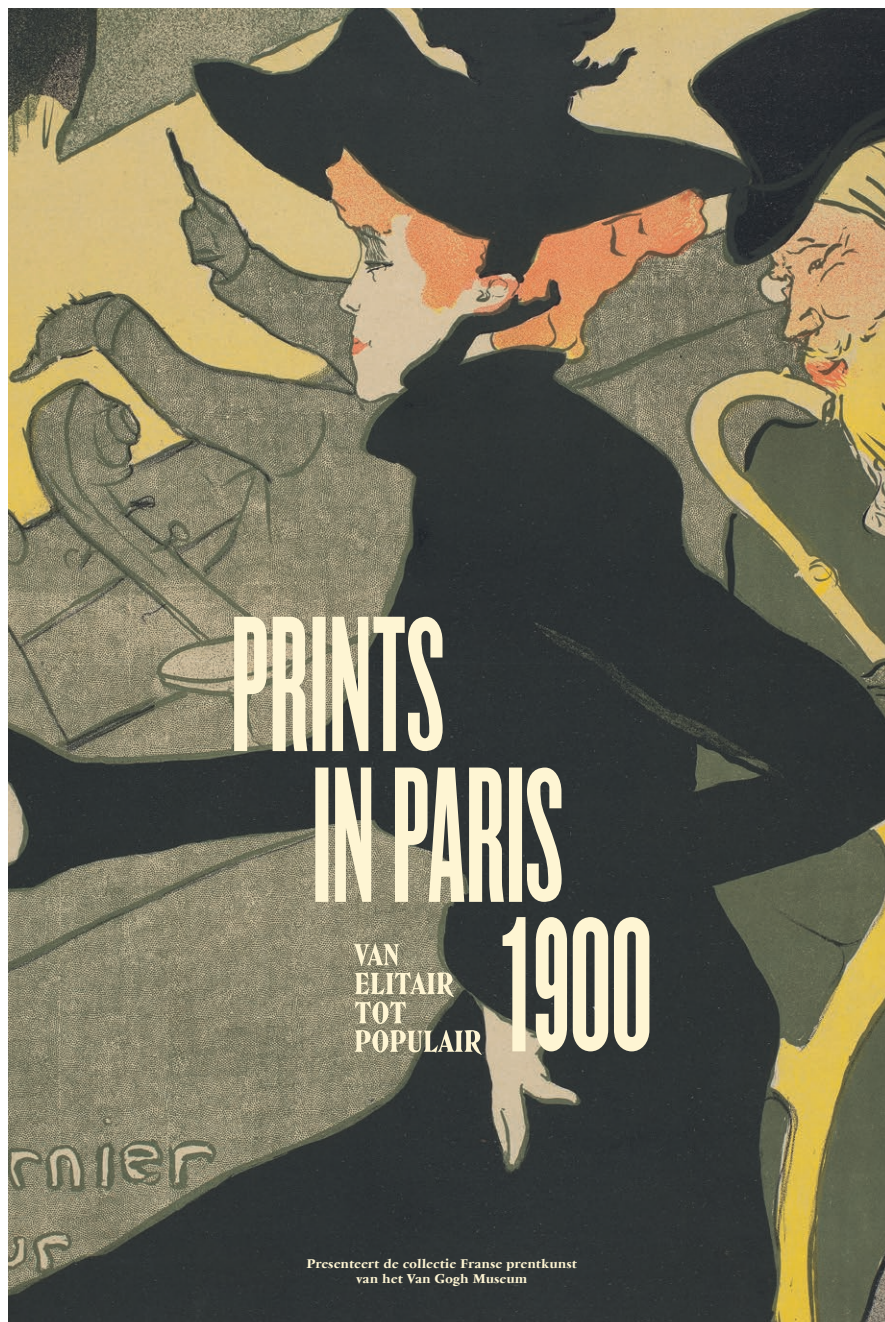
TIJDVAKKEN

1850-1890

Amsterdam 17 juni-
17 september 2017.

1. Addleman-Frankel, Kate. *After Photography? The Photogravures of Edouard Baldus Reconsidered*. Amsterdam, 2018.
2. Bakker, Nienke, en Ella Hendriks. *Van Gogh en de zonnebloemen: een meesterwerk onderzocht*. Amsterdam, 2019.
3. Berger, Helewise, en Sjraar van Heugten. *Van Goghs intimi: Vrienden, familie, modellen*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Het Noordbrabants Museum 21 september 2019-12 januari 2020. Bijdrage van Laura Prins.
4. Boom, Mattie, en Hans Roosenboom. *New Realities: Photography in the 19th century*. Rotterdam, 2017. Tent. cat. Rijksmuseum
5. Dijk, Maite van, en Joost van der Hoeven. *Gauguin and Laval in Martinique*. Bussum, 2018. Tent. cat. Van Gogh Museum 5 oktober 2018-13 januari 2019. Bijdragen van Sylvie Crussard en Karen Rechner Pope.
6. Dirven, Ron, en Monique Rakhorst. *De schilders van Dongen*. Zwolle, 2019. Bijdrage van Helma van der Horst.
7. Helleman, Cora, en Pieterneel Kouwenhove. *Thérèse Schwartz (1851-1918): Haar klant was koning*. Zutphen, 2015.
8. Heugten, Sjraar van. *Van Gogh and the seasons*. Melbourne, 2017.
9. Heugten, Sjraar van, en Eva Rovers. *Van Gogh & Co*. Otterlo, 2015. Tent. cat.

- Kröller-Müller Museum
25 april-27 september 2015.
Ook verschenen in het Engels.
10. Klompmakers, Inge. *Of Brigands and Bravery: Kuniyoshi's Heroes of the Suikoden*. Leiden, 2016.
 11. Lindenhovius, Willemijn (red.). *Sprezzatura: Vijftig jaar Italiaanse schilderkunst 1860-1910*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Drents Museum 2 juni-3 november 2019. Bijdragen van Giovanna Ginex en Silvestra Bietoletti.
 12. Schaap, Robert. *Kunisada: Imaging Drama and Beauty*. Leiden, 2016.
 13. Suijver, Renske. *Mesdag & Japan*. Amsterdam, 2018. Tent. cat. Mesdag Collectie 7 maart-17 juni 2018. Medewerking van Bram Donders.
 14. Veldink, Suzanne, en Evelien de Visser. *Mesdags uit de familie: Werken uit familiebezit*. Den Haag, 2015.
15. Vreeken, Bert. *Abraham en Louisa Willet-Holthuysen: Amsterdamse verzamelaars in de 19e eeuw*. Zwolle, 2015. Onder redactie van Jacques van Gerwen, Leonoor van Oosterzee, en Gusta Reichwein.
 16. Wolf, Joke de. *Le Nouveau Paris: Charles Marville Photographs the City Transformation*. Amsterdam, 2018.
 17. Woud, Auke van der. *De vroege Van Gogh: The early Van Gogh 1880-1885*. Otterlo, 2016. Tent. cat. Kröller-Müller Museum 24 sep 2016-9 apr 2017.
- Tent. cat. Panorama Mesdag
29 maart-4 oktober 2015.

Presenteert de collectie Franse prentkunst
van het Van Gogh Museum

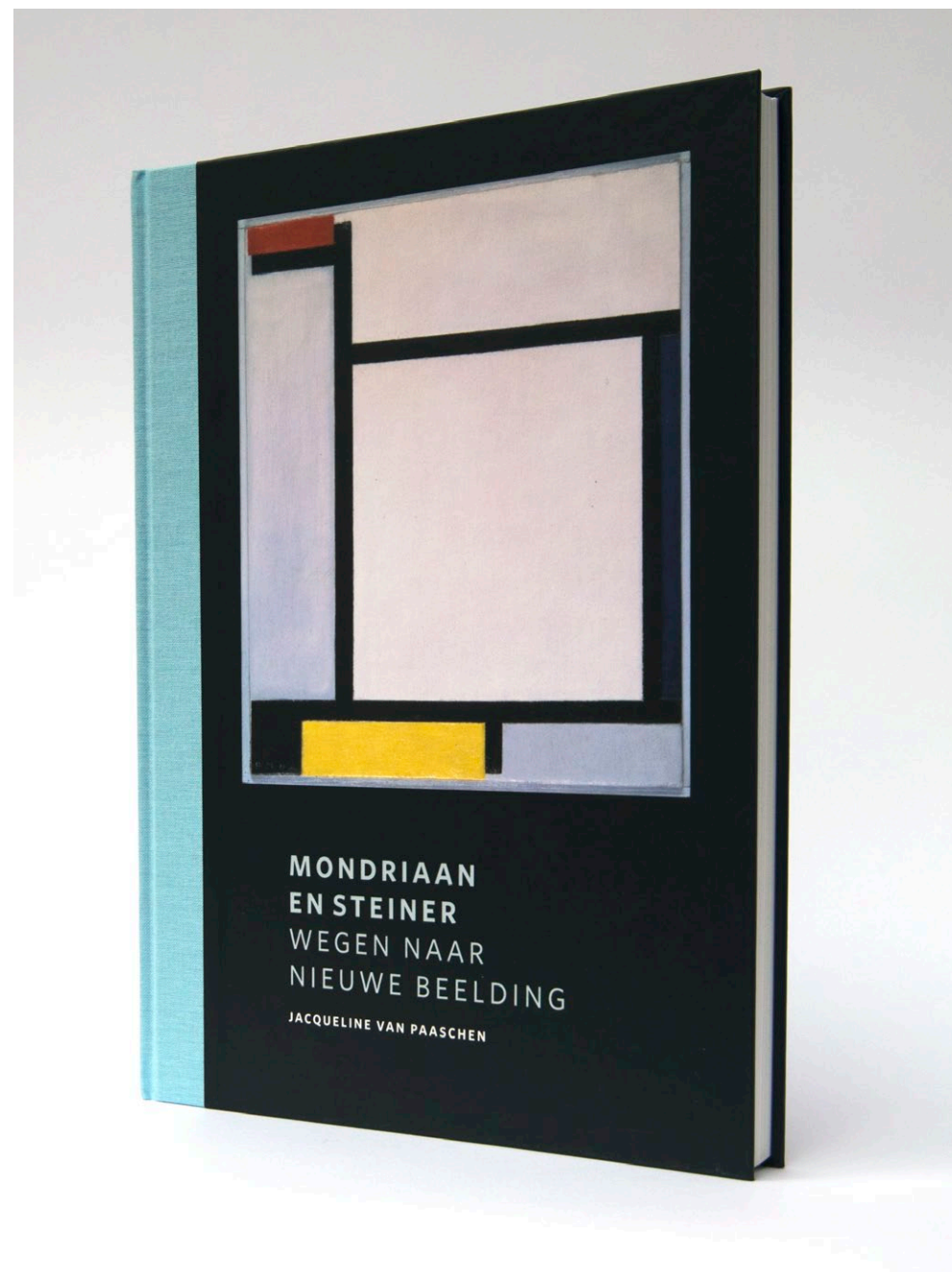
1890-1914

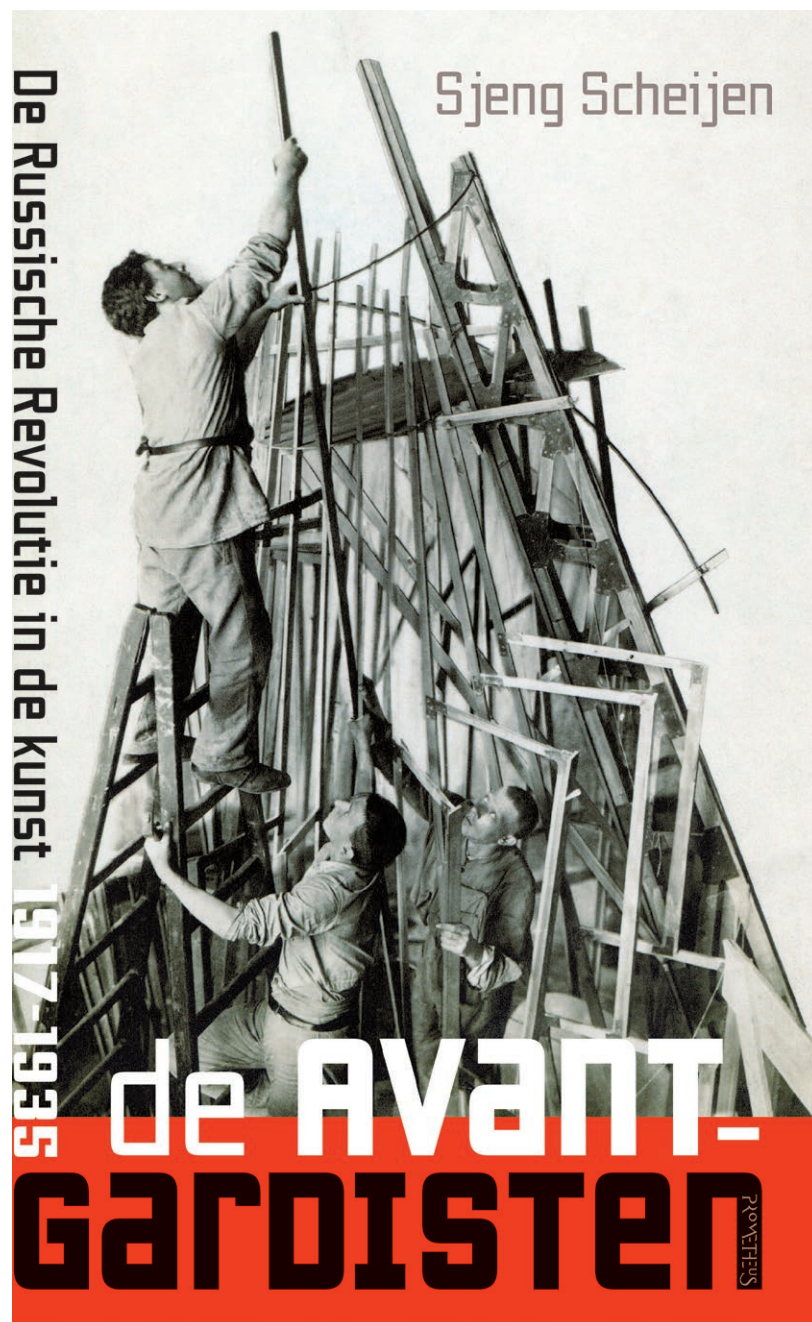
18. Banning, Nicky van. *Arnold Genthe: Pioneer of Dance Photography*. Amsterdam, 2016.
19. Blühm, Andreas, en Feico Hoekstra. *Wilden: Expressionisme van 'Brücke' en 'Der Blaue Reiter'*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum de Fundatie 28 april-18 september 2016.
20. Carvalho, Fleur Roos Rosa de. *Prints in Paris 1900: Van elitair tot populair*. Brussel, 2017. Tent. cat. Van Gogh Museum 3 maart-11 juni 2017. Ook verschenen in het Engels, Frans en Duits.
21. Dekker, Tessel. *Katten: schetsen en foto's van George Hendrik Breitner*. Amsterdam, 2017.
22. Dijk, Maite van. "Foreign artists versus French critics: Exhibition strategies and critical reception at the Salon des Indépendants in Paris (1884-1914)." Amsterdam,

2017. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.

23. Dijke, Frouke van. *Klimt/ Schiele, Judith en Edith*. Eindhoven, 2016. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 12 maart-19 juni 2016.
24. Eliëns, Titus M. *Mesdag & Colenbrander*. Zwolle, 2019. Tent. cat. De Mesdag Collectie 8 maart-23 juni 2019.
25. Graaf, Floor de, en Anne van Lienden. *Geschilderde Tuinen: Tuinschilderijen van impressionisten uit de periode rond 1900*. Zwolle, 2018. Tent. cat. Museum Singer Laren 5 juni-26 augustus 2018.
26. Heteren, Marjan van. *Mysterie Mondriaan*. Zwolle, 2018. Tent. cat. Stedelijk Museum Alkmaar 24 november 2018-10 maart 2019. Ook verschenen in het Engels.
27. Heuvel, Maartje van den. *Fotografie wordt Kunst. Photo-Secession in Holland 1890-1937*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Fotomuseum Den

- Haag 7 september-8 december 2019.
28. Hoyle, Mickey. *Around the World in 87 Photographs: Dolph Kessler's Grand Tour, 1908*. Amsterdam, 2016.
29. Janssens, Benjamin Mordehai. *Oosters licht: 'De invloed van Japan op de westerse kunst*. Doesburg, 2019. Tent. cat. Lalique Museum 7 juli-17 november 2019.
30. Koolhaas-Grosfeld, Eveline. *Tussen politiek & publiek: Politieke prenten uit een opstandige tijd, 1880-1919*. Schiedam, 2019. Bijdrage van Marij Leenders.
31. Paaschen, Jacqueline van. *Mondriaan en Steiner: wegen naar nieuwe beelding*. Den Haag, 2017.
32. Raassen-Kruimel, Emke. *Schilderkunst in Laren*. Zwolle, 2015.
33. Rens, Annemiek. *De schilders van Drenthe*. Zwolle, 2017.
34. Tilanus, Louk. *De kunst van J. Mendes da Costa*. Zwolle, 2015.
35. Veen, Anneke van. *Amsterdam 1900: Foto's van Olie, Breitner, Eilers en tijdgenoten*. Bussum, 2016. Tent. cat. Stadsarchief Amsterdam, 14 oktober 2016-5 februari 2017
36. Veldink, Suzanne. *Breitner: Meisje in kimono*. Amsterdam, 2016. Tent. cat. Rijksmuseum 20 februari-22 mei 2016. Bijdrage van Nienke Woltman.
37. Weber, Nicholas Fox. "Piet Mondrian's early Years: The Winding Path to Straight Abstraction." Groningen, 2018. Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen.
38. Wezel, Gerard van. *Jan Toorop: zang der tijden*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 26 februari-29 mei 2016.

1914-1940

39. Berg, Hubert van den. *Dada: Een geschiedenis*. Nijmegen, 2015.
40. Boot, Caroline, en Emma Järvenpää. *Ornamentale patronen: trijpweefsel van de Amsterdamse School, ca. 1910-1935*. Tilburg, 2017. Tent. cat. TextielMuseum 25 maart 2017-4 maart 2018.
41. Burkom, Frans van. *Erich Wichman: Ironische kunst, tragisch leven*. Zwolle, 2018.
42. Charles, Corinne, en Marieke Jooren. *De broers Barraud: Vier Zwitserse realisten uit de jaren '20 en '30*. Eindhoven, 2019. Tent. cat. Museum MORE 20 januari-12 mei 2019.
43. Geer, Kees van der. *Gerrit Willem van Blaaderen*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Stedelijk Museum Alkmaar 27 februari-28 augustus 2016.

44. Geer, Kees van der. *Sluijters, Gestel, Kelder: De passie van verzamelaar Wim Selderbeek*. Zwolle, 2017. Tent. cat. Stedelijk Museum Alkmaar 18 februari-20 augustus 2017.
45. Hanssen, Léon. *De schepping van een aards paradijs: Piet Mondriaan 1919-1933*. Amsterdam, 2015.
46. Heijbroek, J.F. *Rik Wouters in Amsterdam*. Amsterdam, 2018.
47. Jager, Maarten. *Rik Wouters & Nederland*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum Flehite 7 oktober 2016-8 januari 2017.
48. Jansen, Hubert Marie Lambert. "“Chacun son Marcel?” Meerdereidigheid in het werk van Marcel Duchamp." Amsterdam, 2015. Handelseditie proefschrift Universiteit Leiden.
49. Jansen, Marije. *Japan Modern: Japanese prints from the Elise Wessels Collection*. Rotterdam, 2017. Tent. cat. Rijksmuseum

- 24 juni-11 september 2016.
Ook verschenen in het Engels.
50. Jordens, Peter. *Hendrik Werkman & De Ploeg: The Next Call en het constructivisme*. Zwolle, 2017.
51. Le Coultre, Martijn F. *De hut van Mondriaan: Laren-Blaricum, 1914-1919*. Blaricum/Naarden, 2015. Tent. cat. Dooyewaard Stichting 16 oktober-16 november 2015.
52. Lemmens, Albert, en Serge Stommels. *ROOD! Heilstaatvisioenen uit de Sovjet-Unie 1930-1940*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum de Fundatie 16 januari-17 april 2016 en Bibliotheek Van Abbemuseum 1 mei-29 juli 2016.
53. Linden, Agnes van der, en Annelien Krul. *Vrienden van Jan Stuyt en Louise Barozzi: bijdragen aan een album anno 1928*. Nijmegen, 2015.
54. Rey, Frederique van. *Man Ray's portrait of Peggy*
- Guggenheim*. Amsterdam, 2017.
55. Rijnders, Mieke. *Realisme in Nederland: Critici kiezen positie 1925-1945*. Rotterdam, 2016. Deel in de serie *Kunstkritiek in Nederland* van Peter de Ruiter.
56. Scheijen, Sjeng. *De avant-gardisten: De Russische Revolutie in de kunst, 1917-1935*. Amsterdam, 2019.
57. Smithuis, Renée. *Bergense School: De eerste Hollandse expressionisten 1914-1922*. Laren/Zwolle, 2015. Tent. cat. Singer Laren 9 september-29 november 2015.
58. Smithuis, Renée. *Piet van Wijngaardt (1873-1946): Grondlegger van de Bergense School*. Zwolle, 2018. Tent. cat. Stedelijk Museum Alkmaar 24 november 2018-12 mei 2019.
59. Spek, Jikke van der. *De schilders van De Ploeg*. Zwolle, 2016.
60. Tempel, Benno, en Doede Hardeman. *Art Deco In Paris*. Zwolle, 2017. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 14 oktober 2017-4 maart 2018.
61. Veen, Anneke van. *Modern perspectives: foto en film Amsterdam 1920-1940*. Bussum/Amsterdam, 2019. Tent. cat. Stadsarchief Amsterdam in samenwerking met Eye Filmmuseum 18 oktober 2019-16 februari 2020.
62. Vries, Anneke de. *Capriolen in grafiek: De Ploeg 1918-1928*. Groningen, 2018. Tent. cat. GRID Grafisch Museum Groningen 9 juni-4 november 2018.
63. Vries, Jan de, en Marijke de Groot. *Van sintels vuurwerk maken: Kunstkritiek en moderne kunst 1905-1925*. Rotterdam, 2015. Deel in de serie *Kunstkritiek in Nederland* van Peter de Ruiter.
64. Witgens, Doris. *Peggy Guggenheim en Nelly van*
- Doesburg: Voorvechters van De Stijl*. Rotterdam, 2017. Ook verschenen in het Engels.

J.C. Ebbinge Wubben

Museumdirecteur met een missie
1945-1978

museum van
boijmans beuningen

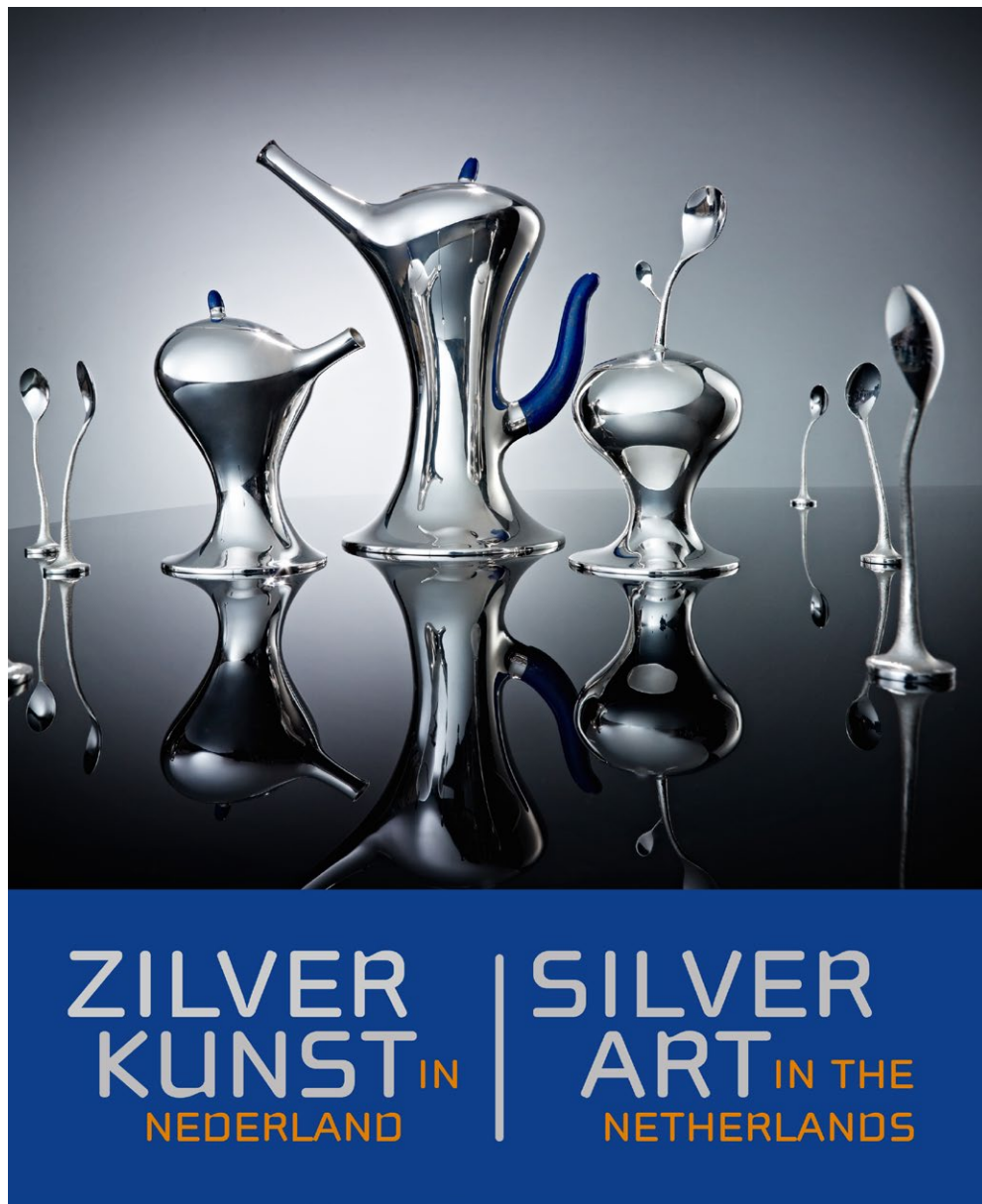
1940-1980

65. Baas, Frederic. *Benno Premssela: Strijder & verleider*. Rotterdam, 2018. Tent. cat. Design Museum Den Bosch 16 juni-30 september 2018.
66. Bergman, Joost. *Carel Visser: Grafiek*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 16 maart-10 juni 2019.
67. Berrebi, Sophie. *Dubuffet and the city: people, place, and urban space*. Zürich, 2018. Tent. cat. Hauser & Wirth 10 juni-1 september 2018.
68. Bertheux, Maarten, en Brenda Zwart. *Corneille: zijn wereld*. Schiedam, 2018. Tent. cat. Stedelijk Museum Schiedam 22 september 2018-3 februari 2019.
69. Blom, Ivo. *Reframing Luchino Visconti: Film and Art*. Leiden, 2018.
70. Bool, Flip, en Wim van Sinderen. *Wally Elenbaas & Esther Hartog: Foto's*. Rotterdam, 2015.
71. Brentjens, Yvonne. *V = Vorm: Nederlandse vormgeving 1940-1945*. Rotterdam, 2015.
72. Dickhaut, Monique F.A. *Arcadië voorbij: Het Limburgse kunstdebat in de wederopbouwperiode (1945-1965)*. Nijmegen, 2019. Handelseditie proefschrift Open Universiteit Heerlen.
73. Dooren, Elmyra M.H. van. *Willy Boers: Expositie van schilderijen, gouaches, inkttekeningen en prints van 1933-1975*. Goes, 2015. Tent. cat. Oostinga Other Art 4 oktober 2015-30 januari 2016.
74. Ekkart, Rudi, en Eelke Muller. *Roof en restitutie: de uittocht en gedeeltelijke terugkeer van Nederlands kunstbezit tijdens en na de Tweede Wereldoorlog*. Deventer, 2017.
75. Goedings, Truusje. *Het licht bij noordenwind: Friso ten Holt, schilder*. Zwolle, 2017. Tent. cat. Museum de

- Fundatie 24 mei-1 oktober 2017.
76. Gras, Saskia. "Vrijplaats voor de kunsten: de Haagse Vrije Academie 1947-1982." Leiden, 2017. Proefschrift Universiteit Leiden.
77. Halem, Ludo van, en Trudy van der Horst. *Constant, Ruimte en Kleur: Van Cobra tot New Babylon*. Rotterdam, 2016. Tent. cat. Cobra Museum voor Moderne Kunst 28 mei-25 september 2016.
78. Hohé, Madelief. *Hubert de Givenchy: To Audrey with Love*. Zwolle, 2016. Tent. Cat. Kunstmuseum Den Haag 26 november 2016-26 maart 2017.
79. Hompe, Roosmarijn, en Adelheid Smit. *Please write!: Paul Thek en Franz Deckwitz: een kunstenaarsvriendschap*. Rotterdam, 2015. Tent. cat. Museum Boijmans van Beuningen 31 januari-31 mei 2015. Ook verschenen in het Engels.
80. Huizing, Colin, Antoon Melissen, en Julia Mulli. *Manzoni in Holland*. Rotterdam, 2019. Tent. cat. Stedelijk Museum Schiedam, 16 februari-2 juni 2019. Ook verschenen in het Engels.
81. Jacobs, Ger. *Duitsland en Maillol: een onderzoek naar de invloed van Aristide Maillol op de beeldhouwkunst in de eerste helft van de 20e eeuw in Duitsland in het bijzonder in de nazi periode*. Utrecht, 2015. Handelseditie proefschrift Universiteit Leiden.
82. Jobse, Jonneke, en Cartien Schreuder. *What's Happening? Neo-avant-garde en de Nederlandse kunstkritiek 1958-1975*. Rotterdam, 2015. Deel in de serie *Kunstkritiek in Nederland* van Peter de Ruiter.
83. Kempers, Paul. *'Het gaat om eenvoudige dingen': Jean Leering en de kunst*. Amsterdam, 2018.
84. Lit, Robert van. *Het palet en de pedalen: het leven en werk van Willem Jacobus Alberts, kunstschilder, organist, componist*. Capelle aan den IJssel, 2016.
85. Mechelen, Marga van. *ZERO in het kwadraat*. Tilburg, 2015. Tent. cat. TextielMuseum 7 februari-17 mei 2015.
86. Melissen, Antoon. *Armando: tussen het weten en begrijpen*. Rotterdam, 2015. Ook verschenen in Engels.
87. Melissen, Antoon. *Jan Schoonhoven*. Rotterdam, 2015. Ook verschenen in het Engels.
88. Netel, Lies. *De nalatenschap van Marianne van der Heijden (1922-1998): De stem van een ongekende kunstenaars*. Hilversum, 2019. Handelseditie proefschrift Universiteit Maastricht.
89. Sinderen, Wim van. *Werner Bischof in bevrijd Nederland: november-december 1945*. Eindhoven, 2016. Verschenen bij tent. Fotomuseum Den Haag 17 dec-7 Mei 2017.
- Bijzondere medewerking van Marco Bischof.
90. Stigter, Sanneke. "Between concept and material. Working with conceptual art: a conservator's testimony." Amsterdam, 2016. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
91. Stokvis, Willemijn. *Cobra in vogelvlucht*. Amsterdam, 2015.
92. Stokvis, Willemijn. *COBRA: The History of a European Avant-Garde Movement (1948-1951)*. Rotterdam, 2017.
93. Tuijn, Marguerite, en Herman Berserik. *Rein Draijer 1899-1986*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum MORE 18 juni-25 september 2016. Bijdrage van Peter Struycken.
94. Ulzen, Patricia van. *J.C. Ebbinge Wubben: Museumdirecteur met een missie, 1945-1978*. Rotterdam, 2016.
95. Zeeland, Nelleke van. *Theodoor Heynes (1920-1990): De kracht van wit licht*. Zwolle, 2018. Tent. cat.

Musea Zutphen 17 november
2018-23 maart 2019.

96. Zonnenberg, Nathalie S.J.F.
“Between dematerialization
and documentation:
conceptual art in a curatorial
perspective.” Amsterdam,
2016. Proefschrift Vrije
Universiteit Amsterdam.

1980-heden

97. Andrade da Silva Albuquerque, P.A. "The webcam as an emerging cinematic medium." Amsterdam, 2018. Handelseditie proefschrift Universiteit van Amsterdam.
98. Anthonissen, Anton, en Evert van Straaten. *Het moet gewoon kloppen: Joost van den Toorn*. Zwolle, 2015.
99. Belt, Werner van den. *Armando, alle beelden*. Eindhoven, 2017.
100. Berk, Anne. *In Search of Meaning: Mensbeelden in globaal perspectief*. Zwolle, 2015. Tent. cat. Museum de Fundatie 17 januari-6 april 2015.
101. Berkum, Sandra van. *Zilverkunst in Nederland*. Zwolle, 2016. Ten. cat. Kunstmuseum Den Haag 16 april-21 augustus 2016.
102. Boot, Caroline, en Lotte Verbene. *Under the Skin*. Tilburg, 2015. Tent. cat. TextielMuseum 30 mei-20 september 2015.
103. Bronwasser, Sacha, en Jhim Lamoree. *Trouble in Paradise*. Rotterdam, 2019. Tent. cat. Kunsthal Rotterdam 7 februari-26 mei 2019. Ook verschenen in het Engels.
104. Day, Jeremiah. "A Kind of Imagination that has Nothing to Do with Fiction: Art in Public Life." Amsterdam, 2017. Proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam.
105. Eliëns, Titus M. *Barbara Nanning, Eeuwige bewegingen: Keramiek, installaties en glaskunst*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 31 augustus-1 december 2019. Ook verschenen in het Engels.
106. Eliëns, Titus M. *De Wondere Wereld van Hans van Bentem: Optisch glas uit Tsjechië en Slowakije*. Zwolle, 2016.
107. Eliëns, Titus M. *Geert Lap: Specific Objects*. Rotterdam,

2019. Tent. cat. Design Museum Den Bosch 1 juni-18 augustus 2019. Bijdragen van Ernst van Alphen en Jac Geurts.
108. Eliëns, Titus M. *Yvonne Joris: Pionier & terriër*. Rotterdam, 2018. Tent. cat. Design Museum Den Bosch 16 juni-30 september 2018.
109. Elshout, Douwe Joost. "De moderne museumwereld in Nederland: Sociale dynamiek in beleid, erfgoed, markt, wetenschap en media." Amsterdam, 2016. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
110. Emerson, Kathryn. "Transforming wayang for contemporary audiences: dramatic expression in Purbo Asmoro's style, 1989-2015." Leiden, 2016. Proefschrift Universiteit Leiden.
111. Ferdinand, Simon. "I Map Therefore I Am Modern: Cartography and Global Modernity in the Visual Arts." Amsterdam, 2017. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
112. Gierstberg, Frits, en Anne Ruygt. *Tussen kunst en document: Fotografiekritiek in Nederland 1980-2015*. Rotterdam, 2016.
113. Gnyp, Marta. "The art world of cosmopolitan collectors: In relation to mediators, institutions and producers." Amsterdam, 2015. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
114. Gnyp, Marta. *The shift: art and the rise to power of contemporary collectors*. Stockholm, 2015.
115. Grasman, Edward. *Henk van Os: Van kunst naar cultuur*. Houten, 2016.
116. Hartog Jager, Hans den. *Aldo Bakker*. Rotterdam, 2016.
117. Hartog Jager, Hans den. *Hockney – Van Gogh*. Amsterdam, 2019. Tent. cat. Van Gogh Museum 1 maart-26 mei 2019. Ook verschenen in het Engels.
118. Hartog Jager, Hans den. *Vrijheid: de vijftig Nederlandse kernkunstwerken vanaf 1968*. Amsterdam, 2019. Tent. cat. Museum de Fundatie 18 januari-12 mei 2019. Bijdrage van Ralph Keuning.
119. Hartog Jager, Hans den. *When I Give, I Give Myself*. 2015. Tent. cat. Van Gogh Museum 20 mei 2015-17 januari 2016.
120. Heuvel, Maartje van den. "Picturing Landscape: contemporary photography, collective visual memory and the making of place in the Netherlands." Leiden, 2018. Proefschrift Universiteit Leiden.
121. Huizinga, Cathinka, en Harriet Stoop-de Meester. *Dutch Identity: Nederlandse Portretfotografie NU*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum de Fundatie 16 januari-17 april 2016.
122. Keuning, Ralph. *Goldbrun: Yuri Honing en Mariecke van der Linden*. Zwolle, 2018. Tent. cat. Museum de Fundatie 21 september 2018-6 januari 2019.
123. Kleeman, Eva. *Paolo Ventura: un mondo infinito!* Nijmegen, 2015. Tent. cat. Museum Het Valkhof 7 oktober 2015-10 januari 2016.
124. Kletter, Sander. *Turbulentie rond videokunst: kunst-kritische reflecties op een nieuw medium 1970-2010*. Rotterdam, 2016. Deel in de serie *Kunstkritiek in Nederland* van Peter de Ruiter.
125. Kok, Annemarie. *Kunstkritiek in een tijd van vervagende grenzen: Over engagement, design en commercie 1989-2015*. Rotterdam, 2016. Deel in de serie *Kunstkritiek in Nederland* van Peter de Ruiter.
126. Lütticken, Sven. *Cultural Revolution: Aesthetic Practice After Autonomy*. Berlijn, 2017.
127. November, Hans. *Chiharu Shiota: between the lines*. Zwolle, 2017. Tent. cat. Noordbrabants Museum 24 juni-15 oktober 2017.
128. Ouweleen, Kim, en Marga van Mechelen. *Kamagurkistan:*

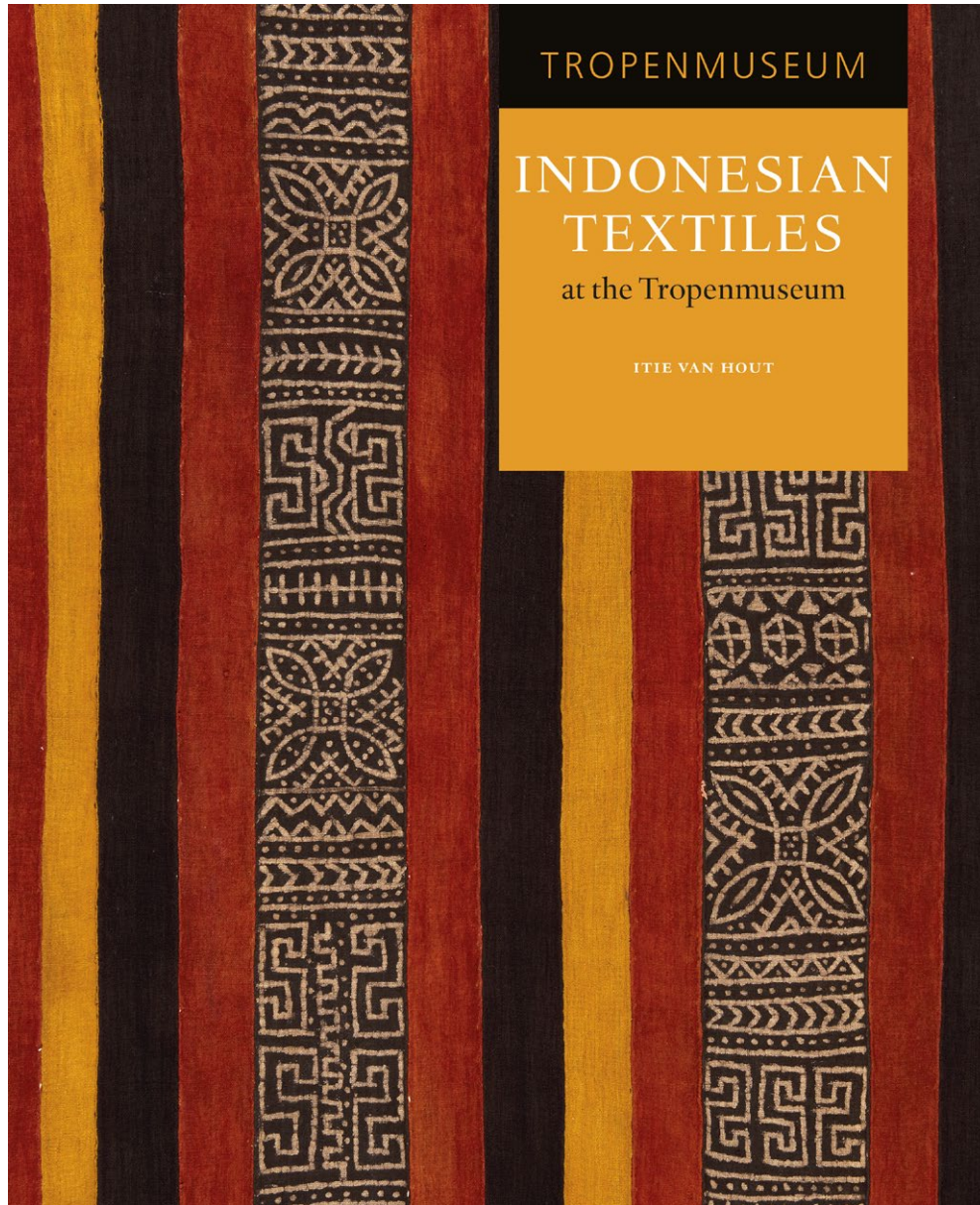
- voorbij de grenzen van de ernst. Zwolle, 2018. Tent. cat. Noordbrabants Museum 28 juli-28 oktober 2018.
129. Ozorio de Almeida Meroz, Joana. "Transnational Material Politics. Constructions of Dutch design 1970-2012." Amsterdam, 2018. Proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam.
130. Poodt, Jos, en Ludo van Halem. *De keramiek van Erik Andriessse*. Eindhoven, 2015. Tent. cat. Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch 29 mei-29 november 2015.
131. Rijn, Ilse van. "The Artists' Text as Work of Art." Amsterdam, 2017. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
132. Schrijver, Ward. *Evert Nijland, jewellery: Mercurius & Psyche*. Stuttgart, 2016.
133. Sholette, Gregory. *Delirium and Resistance: activist art and the crisis of capitalism*. London, 2017. Handelseditie

proefschrift Universiteit van Amsterdam.

134. Sizoo, Hans, en Geer Steyn. *Geer Steyn: Beelden-Penningen*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum Beelden aan Zee 12 februari-15 mei 2016.
135. Straaten, Evert van, en Anton Anthonissen. *Queer!?: beeldende kunst in Europa 1969-2019*. Zwolle, 2019.
136. Tempel, Benno, en Jeroen Dijkstra. *Dark days Bright nights*. Lichtervelde, 2017. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 18 maart-19 juni 2017.
137. Uniquole, Nicole. *Frans Hoogendoorn: Een Haags Couturier*. Zwolle, 2017. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 4 november 2017-18 februari 2018.
138. Veiga, Leonor. "The third avant-garde: contemporary art from Southeast Asia recalling tradition." Leiden, 2018. Proefschrift Universiteit Leiden.

139. Visser, Rina. “Veranderend kunstenaarschap: de rol en betekenis van de kunstenaar in participatieve kunstpraktijken.” Leiden, 2018. Proefschrift Universiteit Leiden.
140. Weijers, Wouter. *Jerusalem, Jerusalem. Herinneren en vergeten in het werk van Anselm Kiefer en Gerhard Richter*. Nijmegen, 2016.
141. Westgeest, Helen. *Video Art Theory: A Comparative Approach*. Malden, 2015.
142. Willems, Gerrit, en Han Schuil. *De meest eigentijdse schilderijen tentoonstelling: Nederlandse schilderkunst van nu*. Bussum, 2018. Tent. cat. Dordrechts Museum 1 juli-7 oktober 2018.

ALGEMEEN

Overzichtswerken algemeen

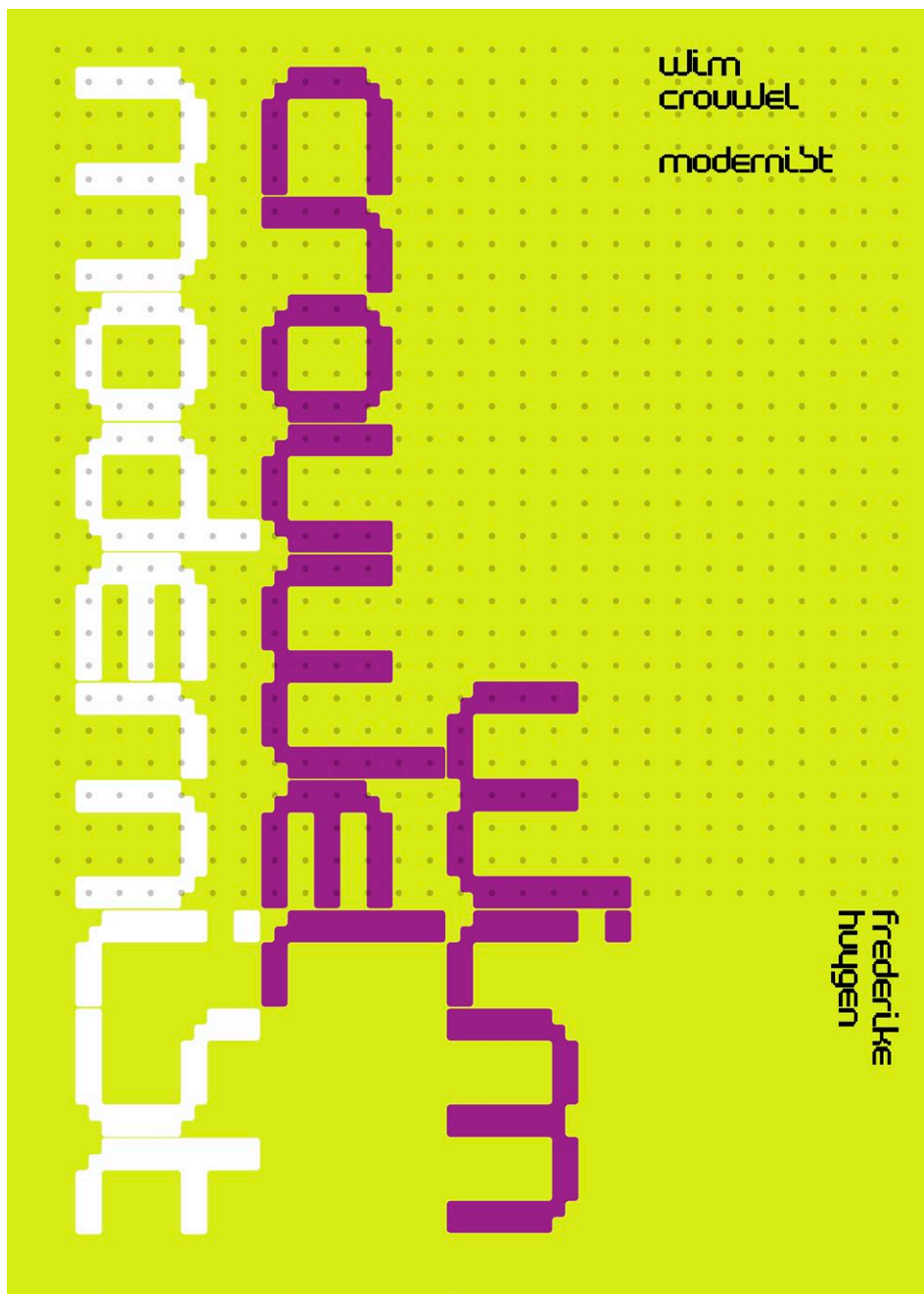
143. Anthonissen, Anton, en Evert van Straaten. *De Stijl - 100 jaar inspiratie: de nieuwe beelding en de internationale kunst 1917-2017*. Zwolle, 2016.
144. Baetens, Jan Dirk, en Dries Lyna (red.). *Art Crossing Borders: The Internationalisation of the Art Market in the Age of Nation States ca. 1750-1914*. Leiden, 2019.
145. Bakker, Wim. *Visual arts in Bali: a century of change 1900-2000*. Eindhoven, 2018.
146. Barendse, Linda. *De schilders langs de IJssel*. Zwolle, 2019.
147. Bavelaar, Hestia. *Re-Imagining Western Art History in an Age of Globalization: Finding Blind Spots and Shifting Frontiers*. Saarbrücken, 2015.
148. Beentjes, Tonny. "Casting Rodin's *Thinker*: Sand mould casting, the case of the Laren *Thinker* and conservation treatment innovation." Amsterdam, 2019. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
149. Benthem, Barend J. van. *Wapenzilver: Twickel, Weldam, Middachten en Amerongen: de vroegere bewoners en hun zilver, 1550-1950*. Zwolle, 2019.
150. Berg, Susan van den. *Frysk: 100 jaar schilderkunst in Friesland*. Gorredijk/Heereveen, 2018. Tent. cat. Museum Belvédère 5 december 2018-14 april 2019. Onder redactie van Han Steenbruggen en Marita de Jong.
151. Bikker, Jonathan. *High Society*. Rotterdam, 2018. Tent. cat. Rijksmuseum 8 maart-3 juni 2018. Ook verschenen in het Engels.
152. Boer, Ronald Slamet de. "Kunst in bedrijfsopdracht:

- Bedrijfspublicaties, kunstprofessionals en tegenstrijdige belangen.” Amsterdam, 2019. Proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam.
153. Boogaarts, Jan. *De Orgelmakers Smits te Reek (bij Grave)*. Zutphen, 2017. Handelseditie Proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen.
154. Boom, Mattie. *Everyone a Photographer: The Rise of Amateur Photography in the Netherlands*. Rotterdam, 2019.
155. Boot, Caroline. *Bauhaus & modern textiel in Nederland*. Tilburg, 2019. Tent. cat. TextielMuseum 25 mei-3 november 2019.
156. Cornelis, Mireille, Leonore van Sloten, en Eddy de Jongh. *Under the Spell of Hercules Segers: Rembrandt and the Moderns*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum Het Rembrandthuis 7 oktober 2016-8 januari 2017.
157. Crucq, Arthur. “Abstract patterns and representation: the re-cognition of geometric ornament.” Leiden, 2018. Proefschrift Universiteit Leiden.
158. Eijnde, Jeroen van den. *Het huis van IK: Ideologie en theorie in het Nederlandse vormgevingsonderwijs*. Amsterdam, 2015. Handelseditie proefschrift Universiteit Leiden.
159. Eisses, Marit. *Haagse chic. Steltman: 100 jaar sieraden en zilver*. Zwolle, 2017. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 4 november 2017-18 februari 2018.
160. Erftemeijer, Antoon. *Kunst om te huilen: Heftige emoties bij het kijken naar kunst*. Eindhoven, 2018.
161. Erftemeijer, Antoon, en Lars Been. *Virtuoos!: Israels tot Armando*. Haarlem, 2019. Tent. cat. Frans Hals Museum 29 juni-3 november 2019.
162. Erftemeijer, Antoon, en Renske Koster. *Reiskoorts bij Nederlandse kunstenaars sinds 1850*. Haarlem, 2016. Tent. cat. De Hallen Haarlem 28 mei-11 september 2016.
163. Erftemeijer, Antoon, en Renske Koster. *Humor: 101 jaar lachen om kunst: de geest van dada in de Nederlandse kunst 1916-2017*. Haarlem, 2017. Tent. cat. Frans Hals Museum/De Hallen 20 mei-10 september 2017.
164. Gaillard, Karin. *Made in Holland: Het wereldsucces van 400 jaar Nederlandse keramiek*. Zwolle, 2018. Tent. cat. Het Prinsessehof 2 juni 2018-30 juni 2019.
165. Gimeno Martinez, Javier C. *Design and National Identity*. Londen, 2016.
166. Gimeno Martinez, Javier C., en Katarina Serulus (red.). *Panorama: A History of Modern Design in Belgium*. Brussel, 2017. Tent. cat. Art and Design Atomium Museum Brussel 23 juni 2017-7 januari 2018.
167. Goede, Jannet de, Jurriaan Benschop, en Isabelle Bisseling. *Het begin van een nieuwe wereld: de ontwikkeling van de moderne sculptuur*. Otterlo, 2019. Tent. cat. Kröller-Müller Museum 1 juni-29 september 2019. Ook verschenen in het Engels.
168. Hartog Jager, Hans den. *Zie de mens: Honderd jaar, honderd gezichten*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum de Fundatie 1 oktober 2016-15 januari 2017.
169. Hecht, Peter. *De collectie Nederland is niet af*. Den Haag, 2018. Tent. cat. Kröller-Müller 30 september 2018-3 februari 2019.
170. Heuven-van Nes, Emerentia van. *Nassau en Oranje in gebrandschilderd glas 1503-2005*. Hilversum, 2015.
171. Hout, Itie van. *Indonesian Textiles at the Tropenmuseum*. Arnhem, 2017.

172. Huygen, Frederike. *Modernism: In Print, Dutch Graphic Design 1917-2017*. Eindhoven, 2017.
173. Jongedijk, Margot, en Lies van de Beek. *Nunspeet schilderorp*. Zwolle, 2019.
174. Kisters, Sandra. *The lure of the biographical: on the (self-) representation of modern artists*. Amsterdam, 2017.
175. Koldehoff, Stefan, en Chris Stolwijk. *The Thannhauser Gallery: Marketing Van Gogh*. Amsterdam, 2017. Bijdragen van Megan Fontanella en Günter Herzog. Ook verschenen in het Engels en Duits.
176. Krul, Wessel. *Hannema, museumdirecteur: Over kunst en illusie*. Amsterdam, 2018.
177. Lambrechts, Marc. *L'objet sublime: Franse ceramiek 1875-1945*. Antwerpen, 2015. Handelseditie proefschrift Universiteit Leiden.
178. Langfeld, Gregor. *German Art in New York: The Canonization of Modern Art 1904-1957*. Amsterdam, 2015.
179. Marchesi, Monica. "Forever Young: the reproduction of photographic artworks as a conservation strategy." Leiden, 2017. Proefschrift Universiteit Leiden.
180. McNab, Janice Agnes. "The ghost artist: Tracing spectral embodiment as a figure of aesthetic resistance, in an unknown woman's eighteenth century paintings, and works by Hilma af Klint and Louise Bourgeois." Amsterdam, 2019. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
181. Oldewarris, Hans. *Liefde voor de Hollandse bouwkunst: Architectuur en toegepaste kunst bij Uitgeversmaatschappij Kosmos 1923-1960*. Rotterdam, 2017. Handelseditie proefschrift Universiteit Leiden.
182. Pieters, Din. *Het grote Nederlandse kunst boek*. Zwolle, 2019.
183. Pluis, Jan. *Schepentegels: Amsterdam, Utrecht, Harlingen, Makkum 1660-1980*. Leiden, 2018. Tent. cat. Nederlands Tegelmuseum 9 juni-28 oktober 2018.
184. Reesing, Ingmar (red.), *Stilleven: Het Nederlandse en Belgische stilleven vanaf 1870*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Museum Gouda 15 november 2019 – 14 september 2020. Bijdrage van Saskia de Bodt.
185. Rens, Annemiek. *Barbizon van het Noorden: De ontdekking van het Drentse Landschap 1850-1950*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Drents Museum 24 november 2019-22 maart 2020.
186. Reynaerts, Jenny. *Spiegel van de werkelijkheid: 19de-eeuwse schilderkunst in Nederland*. Amsterdam/Brussel, 2019.
187. Rijen, Jean-Pierre van, en Cees Vanwesenbeeck. *Zilver in en rond Bergen op Zoom*. Bergen op Zoom, 2017. Tent. cat. Markiezenhof 20 mei 2016-29 oktober 2017.
188. Roodenburg-Schadd, Caroline. *De geschiedenis van Kunsthandel M.L. de Boer: Tussen figuratie en abstractie*. Zwolle, 2018.
189. Roscam Abbing, Laura. *De Koninklijke Nederlandsche Glasfabriek J.J.B.J. Bouvy. Dordrecht 1854-1926. Leverancier van vensterglas*. Den Haag, 2019.
190. Ruiter, Peter de. *Wegwijzers in oude en moderne kunst: Kunstkritiek van Niehaus, Hammacher, De Gruyter en Engelman 1918-1965*. Rotterdam, 2017. Deel in de serie *Kunstkritiek in Nederland* van Peter de Ruiter.
191. Schumacher, Rogier. *Kunstkritiek als exact vak? De kunsthistoricus als criticus 1960-2005*. Rotterdam, 2015. Deel in de serie *Kunstkritiek in Nederland* van Peter de Ruiter.

192. Segal, Joes. *Kunst en politiek: tussen zuiverheid en propaganda*. Amsterdam, 2015.
193. Shobeiri, Ali. "Place: Towards a Geophilosophy of Photography." Leiden, 2018. Proefschrift Universiteit Leiden.
194. Smit-Muller, Roel H. *De schilders van Staphorst*. Zwolle, 2018.
195. Staal, Jonas. "Propaganda art from the 20th to the 21st century." Leiden, 2018. Proefschrift Universiteit Leiden.
196. Staal, Jonas. *Steve Bannon: a propaganda retrospective*. Rotterdam, 2018. Tent. cat. Het Nieuwe Instituut 20 april-23 september 2018.
197. Stolwijk, Chris. *In vertrouwen aangeboden: Nederlandse kunst in internationale context, 1800-1940*. Utrecht, 2018.
198. Unger, Marjan, en Suzanne van Leeuwen. *Jewellery Matters*. Rotterdam, 2017.
199. Verbeek, Caro. *Something in the Air: Scent in Art*. Burgrieden-Rot, 2015. Tent. cat. Museum villa Rot 22 maart-2 augustus 2015.
200. Verhaak, Els, en Georgette Koning. *New for now: de opkomst van het mode-tijdschrift*. Amsterdam, 2015. Tent. cat. Rijksmuseum 12 juni-27 september 2015
201. Verhaar, Guus. "Glass Sickness: Detection and prevention, Investigating unstable glass in museum collections." Amsterdam, 2018. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
202. Vloten, Francisca van. *Zoals het licht valt: rond Toorop en Mondriaan in Domburg*. Domburg, 2016. Tent. cat. Marie Tak van Poortvliet Museum 27 maart-3 juli 2016.
203. Wesseling, Janneke. *The perfect spectator: the experience of the art work and reception aesthetics*. Amsterdam, 2017. Handelseditie proefschrift Universiteit Leiden.

Overzichtswerken kunstenaars

204. Almering-Strik, Lisette. *Lodewijk Schelfhout: Nederlands eerste kubist*. Zwolle, 2018. Tent. cat. Museum Singer Laren 26 januari-6 mei 2018.
205. Alphen, Ernst van, en Jan de Bruijn. *Maria van Kesteren: vormvariaties*. Den Haag 2019. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 16 maart-18 augustus 2019.
206. Altena, Marga M.M.A., en Michel van de Laar. *'Een duizend-kunstenaar in Den Bosch': Arnold van de Laar en de Brabantse kunstwereld (1886-1974)*. Delft, 2016.
207. Anastasyadis, Victoria. *Why not? I Sheila Hicks & the Dutch*. Tilburg, 2017. Tent. cat. TextielMuseum 5 maart 2016-5 juni 2016.
208. Berg, Susan van den. *Sjoerd de Vries: 'heimwee naar de toekomst'*. Heerenveen, 2016.

Tent. cat. Museum Belvédère
15 oktober 2016-8 januari 2017.

209. Bionda, Richard. *Matthijs Maris*. Rotterdam, 2017. Tent. cat. Rijksmuseum 6 oktober 2017-7 januari 2018. Ook verschenen in het Engels.
210. Braches, Ernst, en J.F. Heijbroek. *W.O.J. Nieuwenkamp: bouwstoffen: toegepaste grafiek en illustraties*. Amsterdam, 2016.
211. Ditmars, Elise van. *Dorus Roovers: Veluwe kunstenaar herontdekt in Groningen*. Veendam, 2016. Tent. cat. Veenkoloniaal Museum 5 juli-18 september 2016.
212. Filedt Kok, Jan Piet, en Eddy de Jongh. *Peter Vos: Getekende brieven*. Amsterdam, 2017. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 11 februari-21 mei 2017.
213. Fuchs, Rudi, en Hans Janssen. *Jean Brusselmans 1884-1953*. Den Haag, 2018. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 17 februari-10 juni 2018.

214. Gieling, Marcel. *Gerard Hordijk 1899-1958: buurman en vriend van Piet Mondriaan*. Amersfoort, 2017.
215. Giersbergen, Wilma van. *Op zoek naar werk: de productieve kunstenaars-families Hauck-Bakker-Van de Laar in Rotterdam 1770-1920*. Rotterdam, 2018.
216. Ham, Gerda J. van, en Wouter Welling. *Oskar Lens: Een colorist pur sang*. Zwolle, 2017.
217. Harten-Boers, Henny van. *"Allemaal voor het algemeen belang": verzamelaar Jan Menze van Diepen (1905-1994)*. Slochteren, 2018.
218. Heer, Ed de, en Natasja Rietdijk. *Aat Veldhoen: De roes van het scheppen*. Eindhoven, 2015.
219. Hilkhuijsen, Jos W.L. *Hermanus Willem Koekkoek (1867-1929): schilder en illustrator van oorlog en vrede*. Nijmegen, 2019.
220. Hoekstra, Feico. *Ferdinand Erfmann*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum MORE 31 januari-29 mei 2016.
221. Hoekstra, Feico, en Ralph Keuning. *Martine Antonie & Marte Röling: Droomwerk*. Tent. cat. Museum de Fundatie 7 oktober 2016-21 januari 2017.
222. Huygen, Frederike. *Wim Crouwel Modernist*. Eindhoven, 2015.
223. Jacobs, Stef. "Mart Stam: dichter van staal en glas." Amsterdam, 2016. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
224. Jager, Maarten. *Charlotte van Pallandt: Kunst als levensdoel*. Zwolle, 2018. Tent. cat. Museum de Fundatie 25 mei-1 september 2019.
225. Janssen, Hans. *Piet Mondriaan: Een nieuwe kunst voor een ongekend leven*. Amsterdam, 2015.
226. Jong, Cees W., en Marty Bax. *Piet Mondrian: the studios, Amsterdam, Laren, Paris, London, New York*. Londen, 2015.
227. Jooren, Marieke. *Peter Alma: van De Stijl naar communisme*. Arnhem, 2016. Tent. cat. Museum Arnhem 17 december 2016-19 maart 2017.
228. Jurgens, Annemieke. *Harry van Kruiningen: Een leven in zwart-wit en kleur. Biografie van een schilder en graficus, 1906-1996*. Delft, 2018.
229. Kal, Pienke W.H. *The colourful life of Harols Leslie Thonton alias The Kangaroo 1915-2005*. Eindhoven, 2015.
230. Koen, Elly M. *Ogenschijnlijke verschillen: Ruloff S.A. Manuputty, een Molukse schilder in Nederland 1926-2002*. Eindhoven, 2015.
231. Koopmans, Ype. *Johan Polet: beeldhouwer*. Den Haag, 2018.
232. Koninkx, Désirée. *De stijl van Lou Loeber*. Kortenhoef, 2017. Tent. cat. Kunst aan de Dijk Kortenhoef 10 juni-2 juli 2017.
233. Kreeft, Kristian. *In vervoering van Voerman*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Voerman Museum Hattem 12 november 2019-12 april 2020.
234. Lienden, Anne van, en Caroline Roodenburg-Schadd. *Leo Gestel 1881-1941*. Laren/Bussum, 2015. Tent. cat. Singer Laren 25 januari-25 mei 2015.
235. Meershoek, Rob. *Hans de Jong 1932-2011: Keramist*. Zwolle, 2017. Tent. cat. Kunstmuseum Den Haag 4 november 2017-18 februari 2018.
236. Melissen, Antoon. *Jan Henderikse: In Transit*. Bielefeld, 2018.
237. Ool, Marcel van. *Mondriaan: uit de natuur*. Amsterdam, 2017.
238. Oordijk, Yvonne van. *Een weerzien van Jan Roeland*. Kampen, 2019. Tent. cat. Stedelijk Museum Kampen 27 april-23 juni 2019.

239. Otterloo, Chris van. *Tanaka Ryohei*. Leiden, 2019.
240. Peters, Philip. *Jan Snoeck: phantasme*. Zwolle, 2017. Tent. cat. Museum Jan van der Togt 1 maart-9 april 2017.
241. Schade, Carol. *Jan Spiering 1937-1994*. Scheveningen, 2018.
242. Scholten, Frits. *Frits van Hall (1899/1945): beeldhouwer van de gereserveerde gratie*. Zwolle, 2016. Bijdragen van Jet Peters, Didi en Frits van Suchtelen.
243. Smit-Muller, Roel H. A.G. *Gerritsen: Een gedreven kunstenaar*. Zwolle, 2017.
244. Suijver, Renske. *Van Gogh inspireert: Matisse, Kirchner, Kandinsky. Hoogtepunten uit de Merzbacher Collectie*. Amsterdam, 2016. Tent. cat. Van Gogh Museum 24 augustus-27 november 2016.
245. Temminck, Joan, en Laurens Geurtz. *Copier compleet: Het*

oeuvre van A.D. Copier (1901-1991). Rotterdam, 2015.

246. Verbeek, Caro. *Dick Bruna: Kunstenaar*. Amsterdam, 2015. Tent. cat. Rijksmuseum Amsterdam 27 augustus-15 november 2015. Ook verschenen in het Engels.
247. Versteegh, Jaap. *Fatale kunst: leven en werk van Sara de Swart (1861-1951)*. Nijmegen, 2016. Verschenen bij tent. Kunsthal Rotterdam 19 maart-5 juni 2016.
248. Versteegh, Jaap. *Toon Kelder: Romantisch modernist*. Zwolle, 2016. Tent. cat. Museum Flehite 18 februari-12 juni 2016.
249. Vries, Alex de. *Hendrik Valk 1897-1986*. Zwolle, 2019. Tent. cat. Museum Jan Cunen 2 juni-22 september 2019. Bijdrage van Caroline Roodenburg-Schadd.
250. Weijer, Renate B. van de. *Marc Chagall: 'edelstenen uit de hemel'*. Doesburg, 2018. Tent. cat. Lalique

Museum 8 juli 2018-23 juni 2019. Bijdrage van Benjamin Mordehai Janssen.

251. Wolters-Groeneveld, Williëtte. *Jan van Vuuren in perspectief*. Venlo, 2016. Tent. cat. Noord-Veluws museum 18 juni 2016-15 januari 2017. Bijdrage van Margot Jongedijk.

Auteurs

A

Addleman-Frankel, Kate
Almering-Strik, Lisette
Alphen, Ernst van
Altena, Marga M.M.A
Anastasyadis, Victoria
Andrade da Silva Albuquerque, P.A.
Anthonissen, Anton

B

Baas, Frederic
Baetens, Jan Dirk
Bakker, Nienke
Bakker, Wim
Banning, Nicky van
Barendse, Linda
Bavelaar, Hestia
Bax, Marty
Beek, Lies van de
Been, Lars
Beentjes, Tonny
Belt, Werner van den
Benschop, Jurriaan
Benthem, Barend J. van
Berg, Hubert van den
Berg, Susan van den
Berger, Helewise
Bergman, Joost
Berk, Anne
Berkum, Sandra van
Berrebi, Sophie

Berserik, Herman
Bertheux, Maarten
Bikker, Jonathan
Bionda, Richard
Bisseling, Isabelle
Blom, Ivo
Blühm, Andreas
Boer, Ronald Slamet de
Boogaarts, Jan
Bool, Flip
Boom, Mattie
Boot, Caroline
Braches, Ernst
Brentjens, Yvonne
Bronwasser, Sacha
Bruijn, Jan de
Burkom, Frans van

C

Carvalho, Fleur Roos Rosa de
Charles, Corinne
Cornelis, Mireille
Crucq, Arthur

D

Day, Jeremiah
Dekker, Tessel
Dickhaut, Monique F.A.
Dijk, Maite van
Dijke, Frouke van
Dijkstra, Jeroen

Dirven, Ron
Ditmars, Elise van
Dooren, Elmyra M.H. van

E

Eijnde, Jeroen van den
Eisses, Marit
Ekkart, Rudi
Eliëns, Titus M.
Elshout, Douwe Joost
Emerson, Kathryn
Erftemeijer, Antoon

F

Ferdinand, Simon
Filedt Kok, Jan Piet
Fuchs, Rudi

G

Gaillard, Karin
Geer, Kees van der
Geurtz, Laurens
Gielsing, Marcel
Giersbergen, Wilma van
Gierstberg, Frits
Gimeno Martinez, Javier C.
Gnyp, Marta
Goede, Jannet de
Goedings, Truusje
Graaf, Floor de
Gras, Saskia
Grasman, Edward
Groot, Marijke de

H

Halem, Ludo van
Ham, Gerda J. van
Hanssen, Léon
Hardeman, Doede
Harten-Boers, Henny van
Hartog Jager, Hans den
Hecht, Peter
Heer, Ed de
Heijbroek, J.F.
Hendriks, Ella
Helleman, Cora
Heteren, Marjan van
Heugten, Sjraar van
Heuvel, Maartje van den
Heuven-van Nes, Emerentia van
Hilkhuijsen, Jos W.L.
Hoekstra, Feico
Hoeven, Joost van der
Hohé, Madelief
Hompe, Roosmarijn
Horst, Trudy van der
Hout, Itie van
Hoyle, Mickey
Huizing, Colin
Huizinga, Cathinka
Huygen, Frederike

J

Jacobs, Ger
Jacobs, Stef
Jager, Maarten
Jansen, Hubert Marie Lambert
Jansen, Marije

Janssens, Benjamin Mordehai
 Janssen, Hans
 Järvenpää, Emma
 Jobse, Jonneke
 Jong, Cees W.
 Jongedijk, Margot
 Jongh, Eddy de
 Jooren, Marieke
 Jordens, Peter
 Jurgens, Annemieke

K

Kal, Pienke W.H.
 Kempers, Paul
 Keuning, Ralph
 Kisters, Sandra
 Kleeman, Eva
 Kletter, Sander
 Klompmakers, Inge
 Koen, Elly M.
 Kok, Annemarie
 Koldehoff, Stefan
 Koning, Georgette
 Koninkx, Désirée
 Koolhaas-Grosfeld, Eveline
 Koopmans, Ype
 Koster, Renske
 Kouwenhove, Pieterneel
 Kreeft, Kristian
 Krul, Annelien
 Krul, Wessel

L

Laar, Michel van de

Lambrechts, Marc
 Lamoree, Jhim
 Langfeld, Gregor
 Le Coultre, Martijn F.
 Leeuwen, Suzanne van
 Lemmens, Albert
 Lienden, Anne van
 Linden, Agnes van der
 Lindenhovius, Willemijn
 Lit, Robert van
 Lütticken, Sven
 Lyna, Dries

M

Marchesi, Monica
 McNab, Janice Agnes
 Mechelen, Marga van
 Meershoek, Rob
 Melissen, Antoon
 Muller, Eelke
 Mulli, Julia

N

Netel, Lies
 November, Hans

O

Oldewarris, Hans
 Ool, Marcel van
 Oordijk, Yvonne van
 Otterloo, Chris van
 Ouweleen, Kim
 Ozorio de Almeida Meroz, Joana

P

Paaschen, Jacqueline van
 Peters, Philip
 Pieters, Din
 Pluis, Jan
 Poodt, Jos

R

Raassen-Kruimel, Emke
 Rakhorst, Monique
 Reesing Ingmar
 Rens, Annemiek
 Rey, Frederique van
 Reynaerts, Jenny
 Rietdijk, Natasja
 Rijen, Jean-Pierre van
 Rijn, Ilse van
 Rijnders, Mieke
 Roodenburg-Schadd, Caroline
 Roosenboom, Hans
 Roscam Abbing, Laura
 Rovers, Eva
 Ruiter, Peter de
 Ruygt, Anne

S

Schaap, Robert
 Schade, Carol
 Scheijen, Sjeng
 Scholten, Frits
 Schreuder, Cartien
 Schrijver, Ward
 Schuil, Han
 Schumacher, Rogier

Segal, Joes
 Serulus, Katarina
 Shobeiri, Ali
 Sholette, Gregory
 Sinderen, Wim van
 Sizoo, Hans
 Sloten, Leonore van
 Smit-Muller, Roel H.
 Smit, Adelheid
 Smithuis, Renée
 Spek, Jikke van der
 Staal, Jonas
 Steyn, Geer
 Stigter, Sanneke
 Stokvis, Willemijn
 Stolwijk, Chris
 Stommels, Serge
 Stoop-de Meester, Harriet
 Straaten, Evert van
 Suijver, Renske

T

Temminck, Joan
 Tempel, Benno
 Tilanus, Louk
 Tuijn, Marguerite

U

Ulzen, Patricia van
 Unger, Marjan
 Uniquole, Nicole

V

Vanwesenbeeck, Cees

Veen, Anneke van
 Veiga, Leonor
 Veldink, Suzanne
 Verbeek, Caro
 Verbene, Lotte
 Verhaak, Els
 Verhaar, Guus
 Versteegh, Jaap
 Visser, Evelien de
 Visser, Rina
 Vloten, Francisca van
 Vreeken, Bert
 Vries, Alex de
 Vries, Anneke de
 Vries, Jan de

W

Weber, Nicholas Fox
 Weijer, Renate B. van de
 Weijers, Wouter
 Welling, Wouter
 Wesseling, Janneke
 Westgeest, Helen
 Wezel, Gerard van
 Willems, Gerrit
 Witgens, Doris
 Wolf, Joke de
 Wolters-Groeneveld, Williëtte
 Woud, Auke van der

Z

Zeeland, Nelleke van
 Zonnenberg Nathalie S.J.F.
 Zwart, Brenda

Colofon

De Longlist Karel van Manderprijs 2020 is een uitgave van de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici (V NK) 2020

Samenstelling: Eva de Bruijne
Coördinatie: Julia van Marissing

Vormgeving en opmaak

Janna & Hilde Meeus,
www.meeusontwerpt.nl

Redactieadres

Julia van Marissing
secretariaat@kunsthistorici.nl

Bestuur V NK

dr. Annette de Vries, voorzitter
Geerte Broersma MA, secretaris
drs. Marion van der Marel BA,
penningmeester
Esther van der Hoorn MA
dr. Eloy Koldewij
drs. Epco Runia
Marie Baarspul MA
drs. Lisette Luijckx

Lidmaatschap

Het lidmaatschap van de V NK staat open voor iedereen die een doctoraal-, bachelor- of masterdiploma in de kunst- of architectuurgeschiedenis heeft of bezig is deze te halen. Ook niet-kunsthistorici die zich in een aanverwante discipline met het vak bezighouden zijn welkom.

Als lid steunt u het platform dat de V NK biedt aan kunsthistorici in Nederland voor ontmoeting, discussie en advies, en de rol die zij als belangenbehartiger vervult. U wordt op de hoogte gehouden van alles wat er in het vakgebied speelt door een actieve website, social media en het bulletin KUNSTHISTORICI. Ook wordt u uitgenodigd voor de Kunsthistorische Dagen waar actuele thema's aan de orde komen.

Meer informatie en aanmelden:
www.kunsthistorici.nl/lid-worden

(Email)adreswijzigingen

Doorgeven aan de ledenadministratie.

Secretariaat en ledenadministratie

V NK

t.a.v. Eline Levering

Postbus 90418

2509 LK Den Haag

secretariaat@kunsthistorici.nl

www.kunsthistorici.nl

© Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van de afbeeldingen volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht zich tot de redactie te wenden.